

PM LANDSKAP

Fjätervålen – toppstation och toppstuga

2024-08-14 2026-02-27 Ny serviceväg är inte längre aktuellt



Innehåll

Underlag till detaljplan och miljöbedömningar	3
Metod och avgränsning.....	4
Begreppsdefinitioner.....	4
Landskapet i nuläget	5
Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen	5
Fjätersvålen toppområde	8
Fjätersvålen – Vedungsfjällen	10
Beskrivning av anläggningar	11
Toppstationen	12
Toppstugan.....	14
Förändringar i landskapet	16
Landskapsbild Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen.....	16
Inverkan på landskapsbild och upplevelsevärden.....	16
Landskapsbild Fjätersvålen toppområde	20
Inverkan på landskapsbild och upplevelsevärden.....	21
Slutsats landskapsbild	25

SBK Värmland AB

Storgatan 26, 671 31 ARVIKA

org.nr. 556942-8633

Datum

2024-08-14

Kund

Serneke Fastighetsstyrning AB

Upprättad av

Daniel Nordholm, planeringsarkitekt FPR/MSA

Underlag till detaljplan och miljöbedömningar

Ett planförslag för utveckling av Fjätersvålen alpina anläggning med toppstuga, sittlift och serviceväg till toppen samt tillhörande bebyggelseutveckling i dalen har varit på samråd, och är under hösten 2024 föremål för granskning.

Under planarbetet har olika alternativa lokaliseringar prövats för de på fjället hörande nya anläggningarna toppstation och toppstuga. Dessa anläggningar har behövt anpassas till de olika värden och skydd som finns inom området, såsom olika riksintressen, naturreservat och Natura2000. Anläggningarnas placering och utformning har dels utgått ifrån destinationens behov och kund- och driftsperspektivet, men styrande i allt arbete efter detaljplanens samrådsskede har varit att finna de lokaliseringar och utformningar som innebär minst negativ påverkan på ovanstående värden och skydd. Se vidare PM Alternativ, Sweco 2024-06-06.

Syftet med analysen är att visa vilka visuella, landskapsbildsmässiga värden som finns i området idag samt vilken påverkan en exploatering medför för dessa, i synnerhet i relation till naturreservatets föreskrifter samt riksintressen.

Metod och avgränsning

Landskapsbildsanalysen fungerar som ett hjälpmedel för att kunna skapa en övergripande bild av fysiska och visuella element som finns i området samt vilken påverkan planerad utbyggnad kan ha på dessa. Det finns olika sätt att utföra landskapsbildsanalys. Inom ramen för bedömning av toppstation och toppstuga vid Fjätervålen har tyngdpunkten lagts på den visuella upplevelsen av projektet; Hur synbara är elementen i landskapet och hur påverkas upplevelsen av toppstation och toppstuga från känsliga stråk eller platser där människor rör sig eller vistas.

Landskapsbildsanalysen behandlar inte markens karaktär och beskriver exempelvis inte naturvärden. Landskapsbildsanalysen utgår ifrån att området, som idag till stor del består av naturmark men redan idag inrymmer pist- och liftanläggningar, föreslås utvecklas med bland annat sittlift och toppstuga i de delar som är mest exponerade, på Fjätervålens lägst topp samt östsluttning.

Materialet och hur det presenteras i sammanställningen har delats in i tre steg. En nulägesbeskrivning av landskapet, en redogörelse för de anläggningar som ska uppföras samt en beskrivning av exploateringens visuella inverkan på landskapet.

I nulägesbeskrivningen har tillgängligt planeringsunderlag och kartstudier i kombination med bedömningar i fält använts. Nulägesbeskrivningen har dels gjorts som en översiktlig beskrivning av aktuellt område i relation till närliggande områden, denna bedömning har enbart gjorts med hjälp av förslag till fördjupning av översiktsplanen för Idre (samrådshandling), dels kartor. Därefter har nulägesbeskrivningen fokuserats på det aktuella avsnittet omkring toppen på Fjätervålen där både foton, kartor och fältbesök har legat till grund för bedömningen. Utgångspunkten har varit att identifiera vilka värden som finns inom landskapet idag.

I avsnittet "Beskrivning av anläggningar" redogörs för projektets utförande, där toppstation och toppstuga beskrivs.

I avsnittet "Förändringar i landskapet" har kartstudier genomförts samt foton används för att ge en bild av anläggningarnas synbarhet. Strategiska platser inom studerat landskapsrum Städdan – Nipfjället – Fjätervålen har valts ut och foton från dessa platser har tagits för att visa hur tänkt exploatering kan bli synlig från dessa platser. Då avstånden är stora lämpar sig denna typ av redovisning inte för fotomontage då det knappt går att urskilja konturer och detaljer. Istället har lägesangivelse använts med pil, text och färgmarkering.

För Fjätervålens toppområde har en visualisering över tänkt toppstation samt toppstuga, framtagen av Murman arkitekter (2024), använts. Strategiska platser inom toppområdet har valts ut och vyer från dessa platser har tagits för att visa hur tänkt exploatering kan bli synlig från dessa platser. Vyerna med tänkt exploatering har jämförts med nuvarande vy från samma plats.

Begreppsdefinitioner

I denna PM används olika begrepp som beskriver landskapet på olika sätt. Nedan följer en förklaring till några av dessa begrepp.

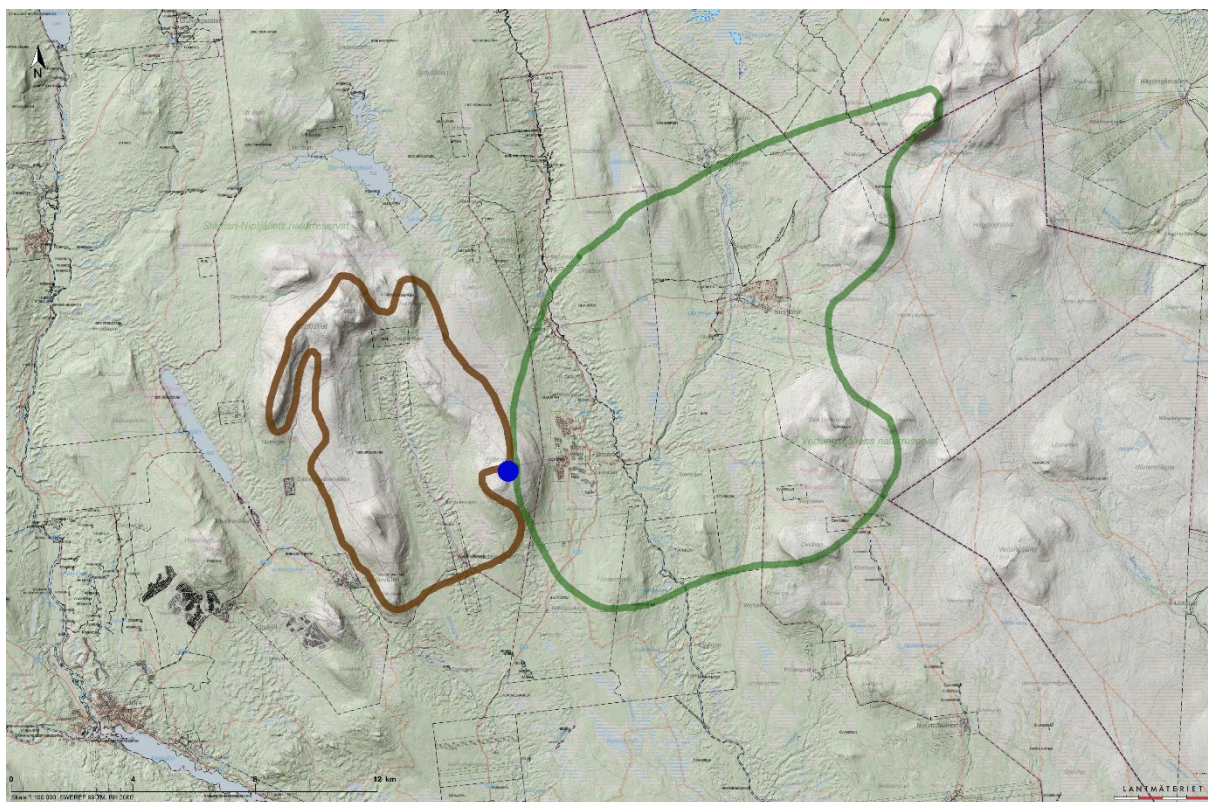
Landskapsbild – upplevelsen av landskapet (höjder, vegetation som rumsindelare, bebyggelse m.m.) från olika vyer och denna PM behandlar hur vissa av dem påverkas av planerad exploatering.

Landskapsrum – sammanhängande områden i landskapet som ramas in av omkringliggande bergsformationer, höjder och/eller vegetation.

Landskapsbildsanalys – en analys av landskapet (sett inom och utifrån planerad exploatering) utifrån ovanstående begrepp och den planerade exploaterings påverkan.

Landskapet i nuläget

Fjätervålen är belägen ca. 15 km nordost om Idre, och upplevs främst från två större landskapsrum samt ett mindre landskapsrum omkring den högsta och lägsta toppen på Fjätervålen. Av dessa har Städjan – Nipfjället – Fjätervålen (brunt område, figur 1 nedan) samt Fjätervålen toppområde (blått område, figur 1 nedan) studerats vidare i PM Landskap.



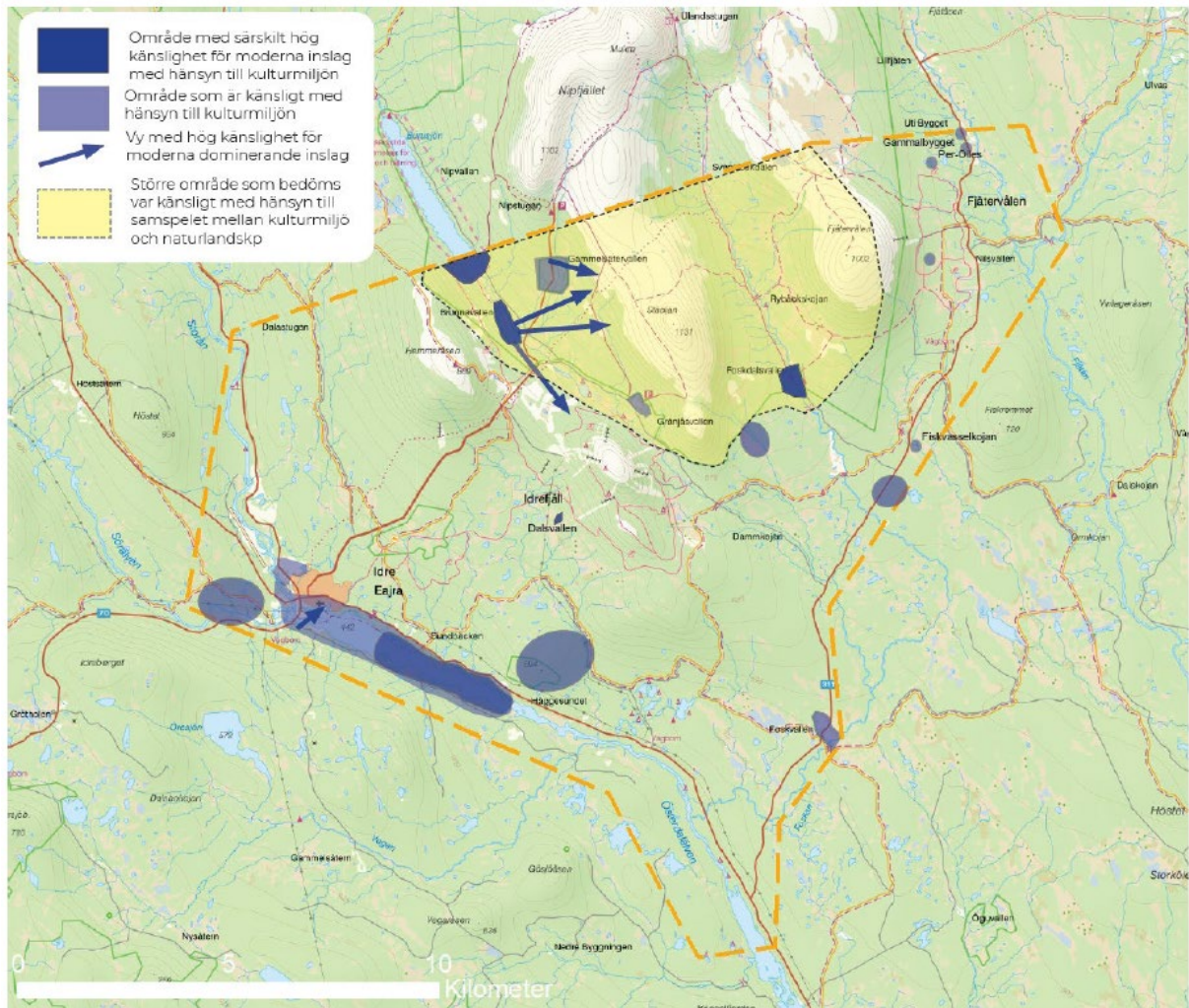
Figur 1 (utbytt- anpassad till figur 14): Fjätervålen belägenhet i förhållande till större landskapsrum. Brunt: Städjan – Nipfjället – Fjätervålen. Grönt: Fjätervålen – Vedungsfjällen. Blått: Fjätervålen toppområde. Bearbetning SBK Värmland AB, bakgrundskarta Lantmäteriet. Fri skala.

Städjan – Nipfjället – Fjätervålen

Väster om Fjätervålen är Städjan och Nipfjället belägna, som tillsammans med Ulandsdalen i norr och Foskdalsvallen i söder bildar ett eget, sammanhängande landskapsrum (brunt område, figur 1) med avrinning mot Foskan. Detta landskapsrum inrymmer flera riksintressen samt vandringsleder och är ett populärt område för rekreation. I landskapsrummet återfinns en fjällmiljö med blockig kalfjällsterräng längs de mer höglänt belägna slänterna ned mot Ulandsdalen-Foskdalsvallen (se

exempel figur 3, sidan 7). I dalgången finns barrskog, myrmarker och vattendraget Foskan. Ifrån vissa delar av detta landskapsrum kommer genomförandet av detaljplanen för Fjätersvålen att påverka landskapsbilden, vilket redogörs för senare i denna PM.

I förslag till ny översiktsplan för Idre (samrådshandling) illustreras delar av detta landskapsrums känslighet utifrån kulturmiljö och naturlandskap (se figur 2).



Figur 2: Känslighetsanalys från kulturmiljöunderlag. Fördjupning av översiktsplanen för Idre, samrådshandling, Älvdalens kommun.



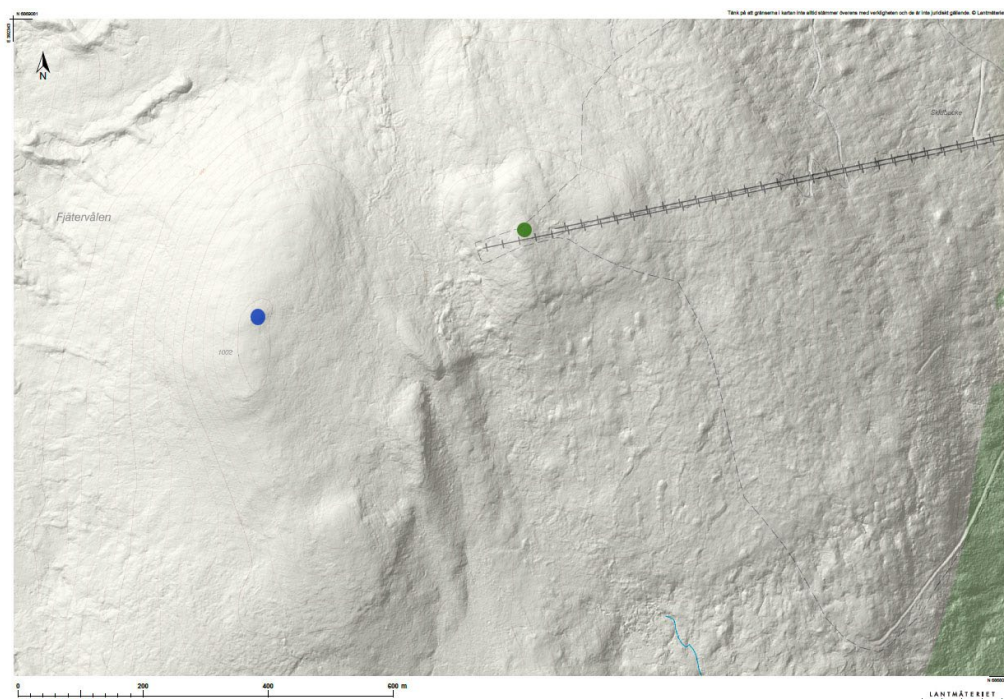
Figur 3: Vy från Lillnipen mot Fjätersvålen. Bildkälla: Fjätersvålen AB.

Fjätervålens toppområde

Den planerade toppstugan och toppstationens placering och gestaltning kommer dock att ha större betydelse för upplevelsen omkring Fjätervålens toppområde då det är inom detta område som de två anläggningarna kan ses mer i detalj. Detta högfjällsområde på Fjätervålen präglas av en blockig och stenig terräng och begränsat med undervegetation (se exempel figur 4, nedan).



Figur 4: Toppområdet på Fjätervålen och vanligt förekommande naturtyp. Vy från högsta toppen mot lägsta toppen. Bildkälla: Fjätervålen AB.



Figur 5: Fjätervålens toppområde. Blått: Högsta toppen, Grönt: Lägsta toppen. Bearbetning SBK Värmland AB, bakgrundskarta Lantmäteriet.

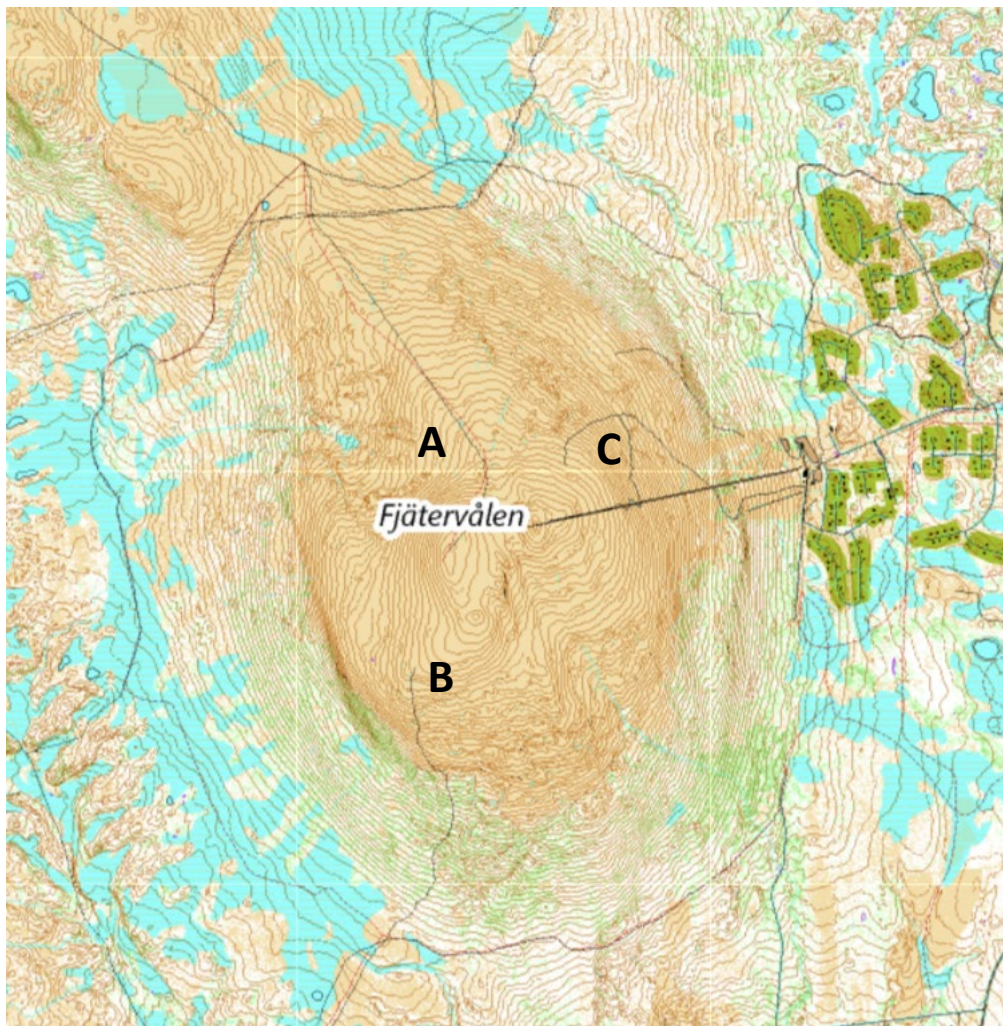
Det finns en högsta topp, +1002 m RH2000 (blå markering, figur 5) och en lägsta topp, +992 m RH2000 (grön markering, figur 5).

Området nås sommartid främst från nordväst (A, figur 6 nedan). Det finns också en omarkerad led söderifrån (B, figur 6 nedan). I båda fallen kommer toppstationen att framträda först.

En ny serviceväg till toppstation och toppstuga planeras också, vilken delvis kommer att använda befintlig vägsträckning från Fjätersvålen östsluttning (C, figur 6 nedan). I samband med angöring från Fjätersvålen bebyggelse öster om fjället kommer toppstugan att vara synlig först.

Vintertid sker den huvudsakliga angöringen från befintlig släplift eller den planerade nya sittliften, varifrån man kommer att se toppstugan först, kort följt av toppstationen.

Upplevelsen av Fjätersvålen toppområde är mer lokal och påverkar inte landskapsrummet så mycket västerut och österut. Dock blir gestaltningen av toppstationen och toppstugan viktiga ifrån detta mer lokala perspektiv.



Figur 6: Fjätersvålen, stigar och leder. Bearbetning SBK Värmland AB, bakgrundskarta kartor.gokartor.se.

Fjätervålen – Vedungsfjällen

Öster om Fjätervålen breder Vedungsfjällen ut sig. Landskapsrummet mellan Fjätervålen och Vedungsfjällen (grön markering, figur 1 på sidan 5) inrymmer ett låglänt landskap med isälvssediment med vägar, vattendrag och skog. Från Vedungsfjällens närmsta högre topp (Stor-Uckuvålen 1081 m.ö.h. RH2000) är det 10,5 km till det planerade läget för ny toppstation och toppstuga på Fjätervålens lägre belägna topp. Visuellt är Fjätervålens planerade toppstation och toppstuga begränsat synbart i de låglänta delarna inom detta landskapsrum och syns främst från topparna och västersluttningarna på Vedungsfjället.

Landskapsrummet mellan Fjätervålen och Vedungsfjällen är redan idag, och sedan lång tid tillbaka påverkade av Fjätervålens alpina anläggnings belägenhet i landskapet. Från detta landskapsrum syns Fjätervålens släpliftsanläggning med liftstolpar och från vissa vyer även stugbebyggelsen i dalen. Ett tillskott med ytterligare anläggningar såsom sittlift med toppstation och toppstuga kommer att läsas som en naturlig utveckling av den befintliga anläggningen. Vidare är detta landskapsrums känslighet betydligt lägre än Städjan – Nipfjället då det redan är påverkad av den alpina anläggningen, och av dessa anledningar samt det långa avståndet mellan Vedungsfjället och Fjätervålen och den ytterst begränsade visuella påverkan samt inverkan på upplevelsen av landskapet från Vedungsfjället analyseras detta förhållande inte vidare inom ramen för denna PM.

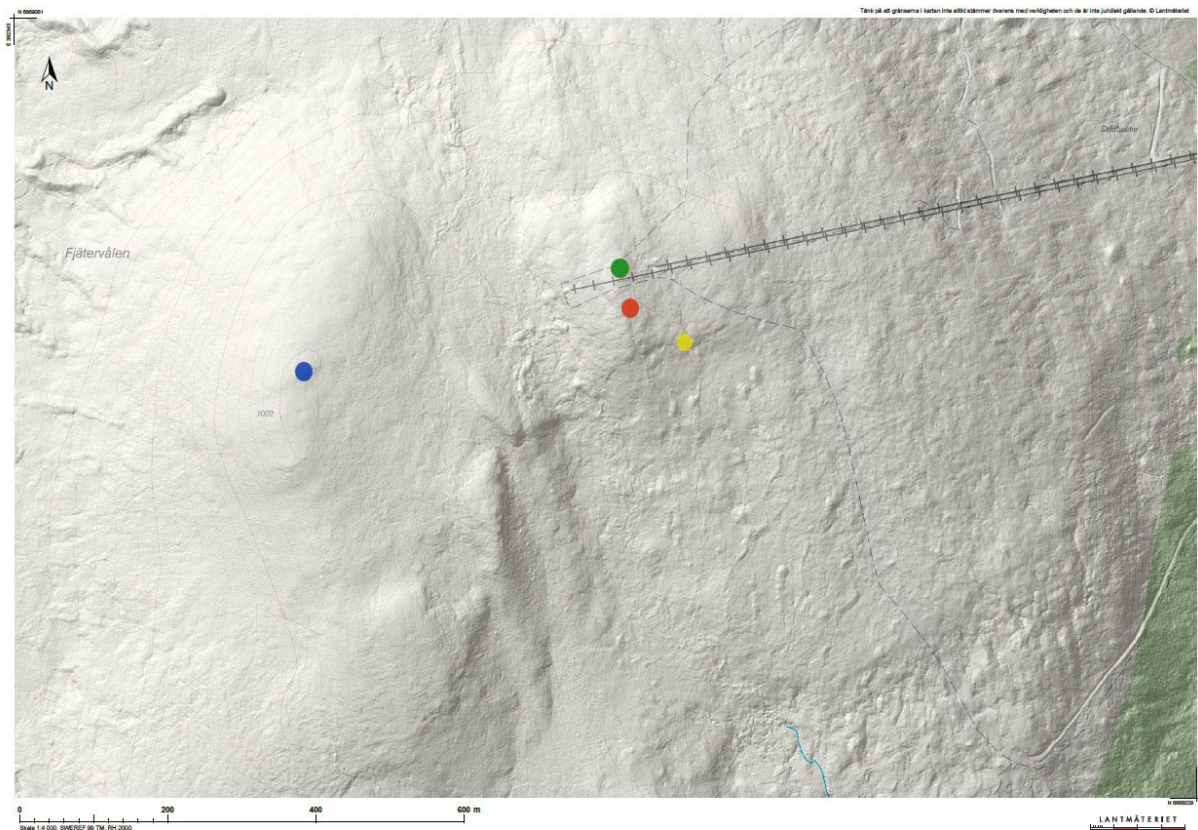


Figur 7: Bild från norra delen av Vedungsfjällen mot Fjätervålen. Städjans topp skymtar bakom, till höger om Fjätervålen. Bildkälla: Fjätervålen AB.

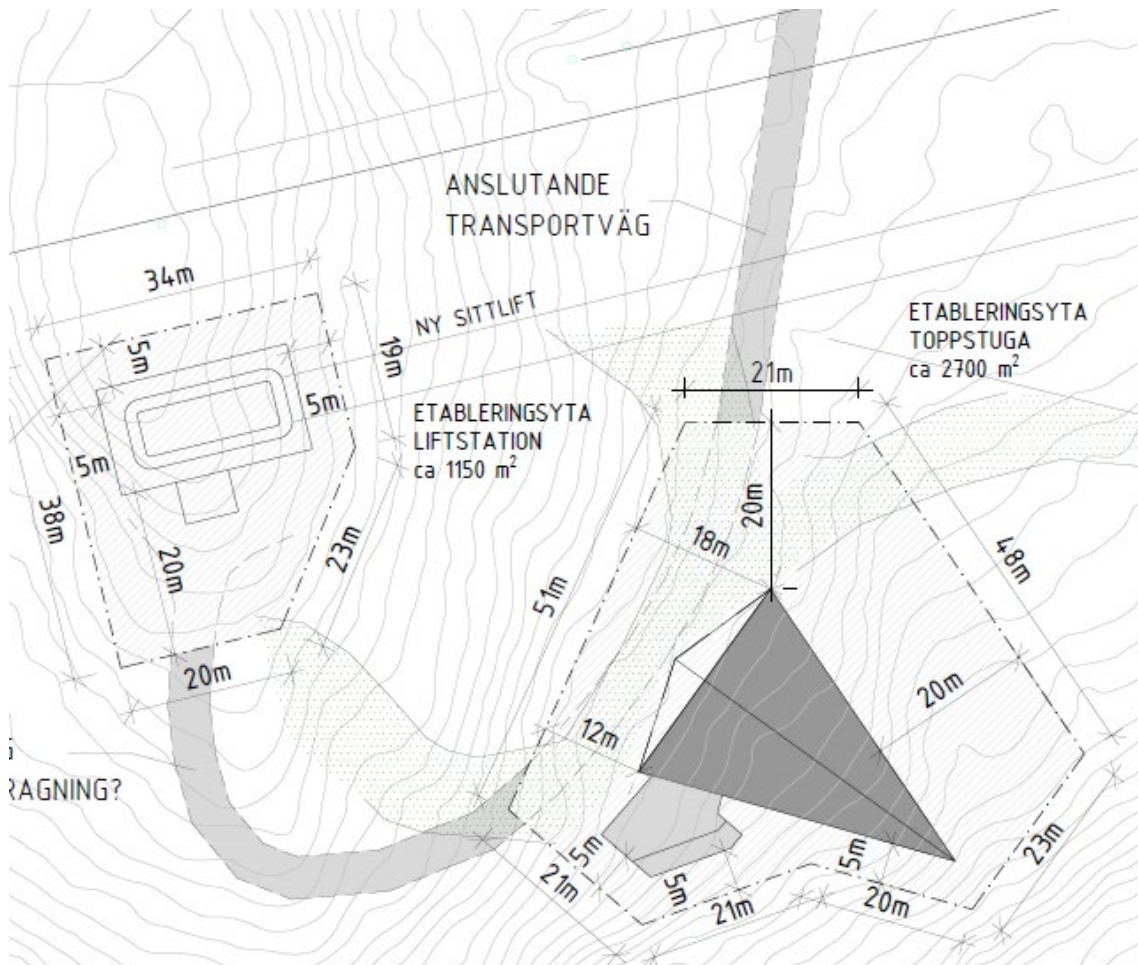
Beskrivning av anläggningar

I detta kapitel redovisas hur toppstationen och toppstugan är placerade och gestaltade. I viss utsträckning ges en kortare bakgrund för varför dessa alternativ har valts. Se vidare PM Alternativredovisning Fjätervålen, Sweco 2024-06-06.

En utgångspunkt i arbetet med placering av dessa anläggningar efter detaljplanens samrådsskede har varit att samla toppstationen och toppstugan i nära anslutning till varandra i syfte att samnyttja serviceväg och minimera etableringsytorna, så att minsta möjliga påverkan uppstår på naturvärden. Hänsyn till naturvärden samt landskapsbild har varit dimensionerande för de slutliga valen av placering och gestaltning.



Figur 7: Fjätervålen's toppområde. Blått: Högsta toppen (+1002 m), Grönt: Lägsta toppen (+992 m), Rött: Toppstationens läge, Gult: Toppstugans läge. Bearbetning SBK Värmland AB, bakgrundskarta Lantmäteriet.



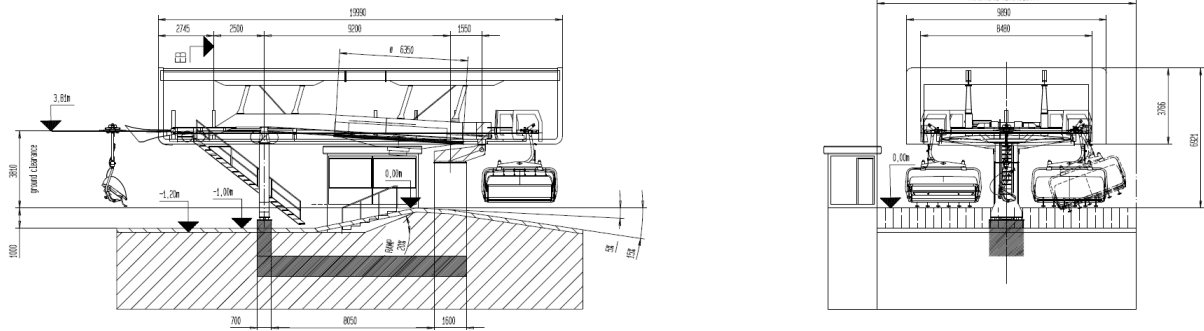
Figur 8: Toppstugans och toppstationens lokalisering i relation till varandra. Murman Arkitekter 2024.

Toppstationen

Placeringen av ny 6-stols sittlift har ändrats och studerats under processens gång. Dock har punkten för angöring på fjället (toppstation) inte justerats mer än marginellt, utifrån principen kring samlokalisering med befintlig ankarlift.

Föreslagen toppstations tekniska specifikationer (liksom hela sittliftsanläggningen) har utgått ifrån underlag framtaget av Doppelmayr (se ritningsdetalj figur 9, sidan 13). Ett arbete har utförts under plan- och miljöbedömningsprocessen tillsammans med företrädare från Doppelmayr, teknisk personal från Fjätersvålen AB samt miljöbedömnings-, detaljplan- och tekniska konsulter i syfte att anpassa placering och utformning till de värden som finns inom området. Andra liftleverantörer har dock motsvarande möjligheter i sitt utbud vad gäller gestaltning av toppstationen.

Den planerade anläggningen kommer att få en grundläggningshöjd på ca +992 m (RH2000). Ovan detta anläggs toppstationen som sammantaget från "golv" tillnockhöjd utgör 6,921 meters höjd. Sammantaget kommer nockhöjden att hamna på ca +999 m (RH2000).



Figur 9: Detaljer, ritning, Doppelmayr 2024.



Figur 10: Gestaltungs-förlägg (referensbild toppstation Ramundberget, Murman Arkitekter.

Utöver de tekniska delarna för toppstationen har arbete bedrivits avseende dess gestaltning samt anpassning till landskapsbilden. Målsättningen är att konstruktionen ska smälta in i fjällmiljön och inte konkurrera med de öppna vidderna (se referensbilder figur 10 ovan).

Placeringen är visuellt utsatt och från flera perspektiv, och i synnerhet inom Fjätervålens toppområde, kommer toppstationen att synas med himlen som fond varför byggnadens gestaltning ska smälta in i fjällmiljön under hela året. Av denna anledning föreslås en gestaltning i ljusare toner snarare än i mörkare. Utöver gestaltningens relation till sin kontext blir det viktigt att välja material på beklädnad som tål det mycket tuffa klimatet som stundtals råder på fjället. Extrema vindförhållanden kombinerat med kraftig nederbörd är inte ovanligt. (se placering av toppstation figur 7, sidan 11 samt figur 8, sidan 12).

Murman Arkitekter har ritat en toppstation utefter dessa förutsättningar som i detta fall blir en bra referens. Här är liftens överbyggnad täckt med snedställda kvadratiske stålplåtar som sitter som fjäll över konstruktionen. Plåtarna är galvaniserade och får då en relativt ljus och semireflekerande yta som återspeglar himlens ljus utan att vara direkt reflekterande. Även den sidobelägna hytten för liftvärdar är i samma utförande för att få till en sammanhängande gestaltning. I detta utförande uppnår vi målsättningen med en diskret gestaltning som förhåller sig ödmjukt till sin omgivning. Detta är en stor skillnad mot de glas eller plastbeklädnader som brukar följa med som standard för

denna typ av liftar. Planbestämmelser om högsta nockhöjd samt fasadmaterial ska införas på plankartan.

Toppstugan

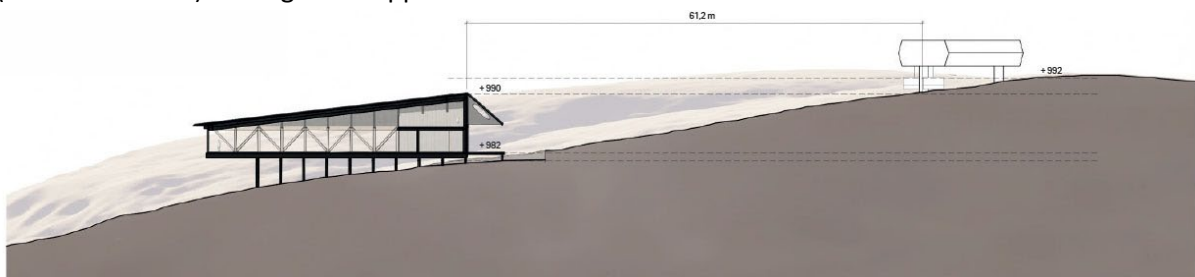
Toppstugans placering och utformning har varit föremål för mycket arbete både innan samrådsförslaget samt mellan samråd och granskning (se vidare PM Alternativredovisning Fjätersvålen, Sweco 2024-06-06).

Efter samrådet kompletterades detaljplanens och miljöbedömningens planeringsunderlag med en inventering av geomorfologiska värden. Utifrån denna inventering och rapport kunde förekomst av slukåsar konstateras inom de i samrådet föreslagna placeringarna av serviceväg till toppen samt toppstuga. Detta innebär att både toppstugans placering och utformning togs upp för ytterligare avvägande under planarbetet hösten 2023 – våren 2024. Utgångspunkten för detta arbete var att försöka minimera påverkan på marken och de geologiska förutsättningarna i så hög grad som möjligt, under såväl entreprenad- som driftsskedet. Vidare behöver påverkan på landskapsbilden beaktas vid dessa överväganden.

Placeringen och gestaltningen av toppstugan utreddes av Murman Arkitekter (Topprestaurang Fjätersvålen – utredning befintligt förslag, december 2023), där även ett alternativt förslag till placering utreddes, med samma konceptuella gestaltning som i samrådsförslaget till detaljplan (AIX Arkitekter). Resultatet av Murman Arkitekters utredning var att tänkt placering och utformning av toppstuga söder om toppstationen ur landskapsbildssynpunkt skulle kunna ge en lågmäld gestaltning som väl harmonierar med landskapet utifrån både utformning, material och kulör, och en bättre och mindre framträdande placering än planförslaget i samrådet.

Dock skulle detta förslag kunna innebära stor påverkan vid grundläggning samt byggskedet genom behov av relativt omfattande sprängningsarbeten, markarbeten samt transport av byggmaterial (betong). Av denna anledning förkastades förslaget då hänsyn till både natur- och geomorfologiska värden bedömdes behöva tillmätas större vikt än hänsyn till landskapsbild.

Av denna anledning utreddes ytterligare en placering och gestaltning av toppstugan (Murman Arkitekter, januari 2024). I denna utredning togs ytterligare ett förslag till placering och gestaltning samt grundläggning fram (se utdrag ur denna, sektion, figur 11 nedan). Förslaget bygger på att placera toppstugan sydost om tänkt placering av toppstationen, på en färdigt golvhöjd om +982 m och en nockhöjd pm +990 m (RH2000). Höjden på toppstugan är lägre än höjden på "lilla toppen" (+992 m RH2000) och lägre än toppstationen.



Figur 11: Sektion, ny toppstation och toppstuga, Murman Arkitekter, 2024.



Figur 12: Gestaltungsförslag, ny toppstuga. Vy från nordost mot sydväst, Murman Arkitekter, 2024.

Vid val av den slutliga placeringen av toppstugan har störst vikt lagts vid placering som ger minst påverkan på naturvärden och geomorfologiska värden. Även gestaltningen och grundläggningen har tagit fasta på att minsta möjliga påverkan ska behöva ske på den naturliga marken vid grundläggning, som föreslås ske via plint under en fackverkskonstruktion av limträ, se gestaltungsförslag figur 12 ovan. Se vidare PM Alternativredovisning Fjätervålen, Sweco 2024-06-06.

Se slutlig placering av toppstuga figur 7, sidan 11 samt figur 8, sidan 12.

Anpassning i förhållande till landskapsbilden mot framför allt väster har också vägts in jämte upplevelsevärden för besökare till toppstugan (solförhållanden från förmiddag till sen eftermiddag/kväll, beroende på årstid).

Förändringar i landskapet

Landskapsbild Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen

Den planerade toppstationen och toppstugan på Fjätersvålen har, enligt ovanstående resonemang, anpassats i placering och gestaltning utifrån minskad synbarhet i-, och påverkan på landskapsbilden, sett från Städjan och Nipfjället.

Som tidigare beskrivits har detta landskapsrum höga värden utifrån bland annat naturmiljö, rörligt friluftsliv och kulturmiljö. Området är populärt för vandring och upplevelsen av fjällmiljön inom landskapsrummet är en av de bärande kvaliteterna i området.

Inverkan på landskapsbild och upplevelsevärden

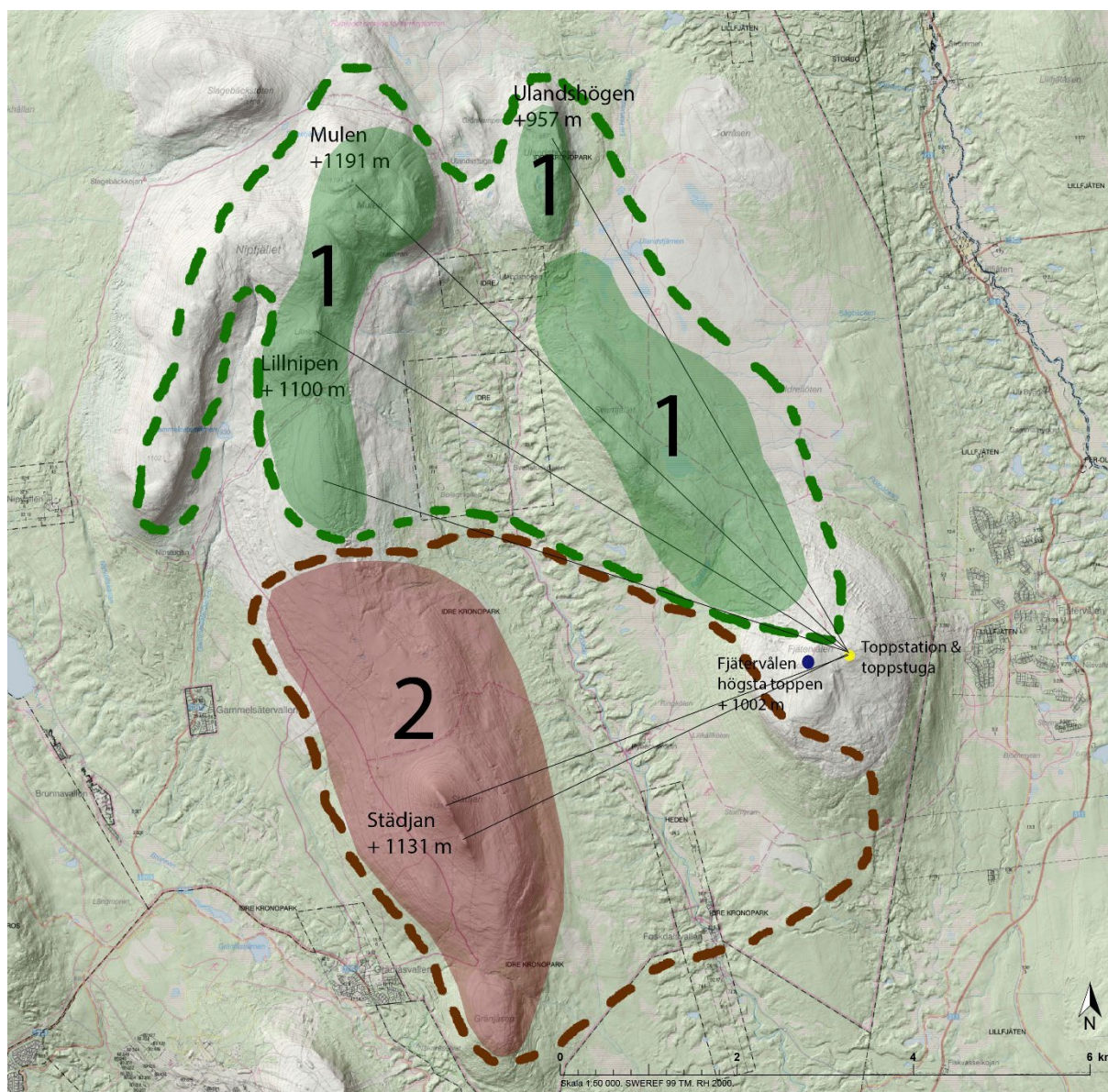
Toppstugan kommer inte att vara synlig från någon plats inom landskapsrummet Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen. Placeringen av toppstugan samt dess nockhöjd gör att den kommer att vara belägen bakom framförliggande marknivåer samt toppstationen, och därmed inte framträda alls.

Toppstationen kommer att vara synbar från delar av det norra avsnittet av detta landskapsrum (se grönmarkerade område 1, figur 13 på sidan 17). I figur 13 redovisas för område 1 dels en yttre grönstreckad gräns, inom vilket toppstationen kan framträda. I de mörkgröna områdena syns toppstationen inom områden som har tydliga rekreationsvärden med stigar och leder. Det kommer att vara bäst synbarhet från toppar, såsom Lillnipen, Mulen och Ulandshöjden och från vissa delar av vandringslederna mellan dessa toppar samt nordvästslutningen upp mot Fjätersvålen.

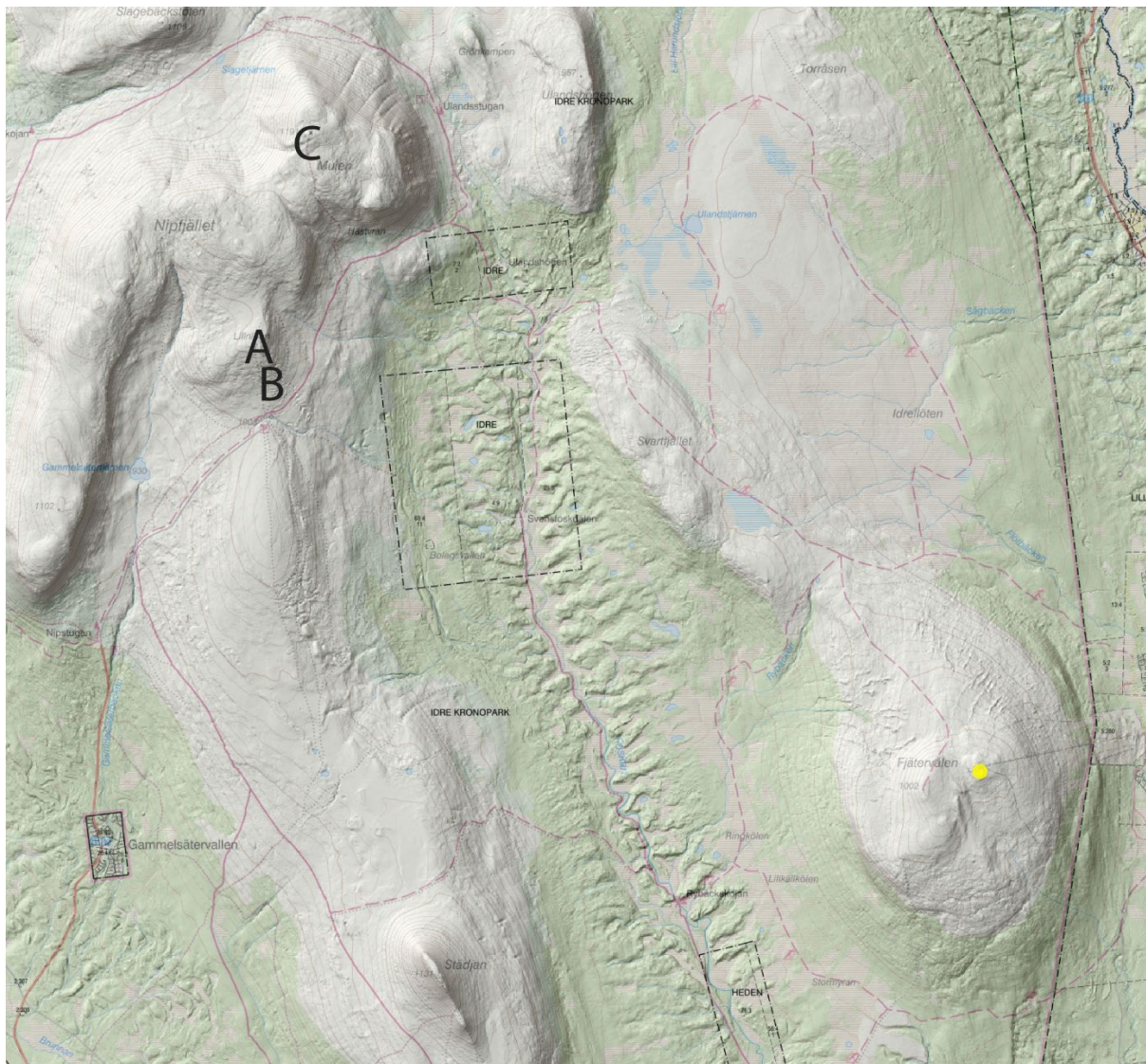
Cirka 2 km söder om Lillnipen kommer även toppstationen att döljas bakom Fjätersvålens högsta topp, och från större delen av landskapsrummets i söder kommer toppstationen inte att vara synbar alls (se rödmarkerade område 2, figur 13). Inte heller från det låglänta området mellan Städjan och Fjätersvålen (röd-streckat område, figur 13) kommer toppstationen och toppstugan att synas. Där finns heller inte desamma tydliga rekreationsvärdena kopplade till den karga fjällmiljön ovan trädgränsen.

Då avståndet från fjällen väster om Fjätersvålen är mellan 5 och 8 km, och att höjderna på planerade anläggningar kommer att vara lägre än Fjätersvålens högsta punkt (+1002 m RH2000), innebär att dessa objekt sett från väster mot öster kommer att framträda mycket sparsamt, inte mycket mer än prickar i det större landskapsrummet.

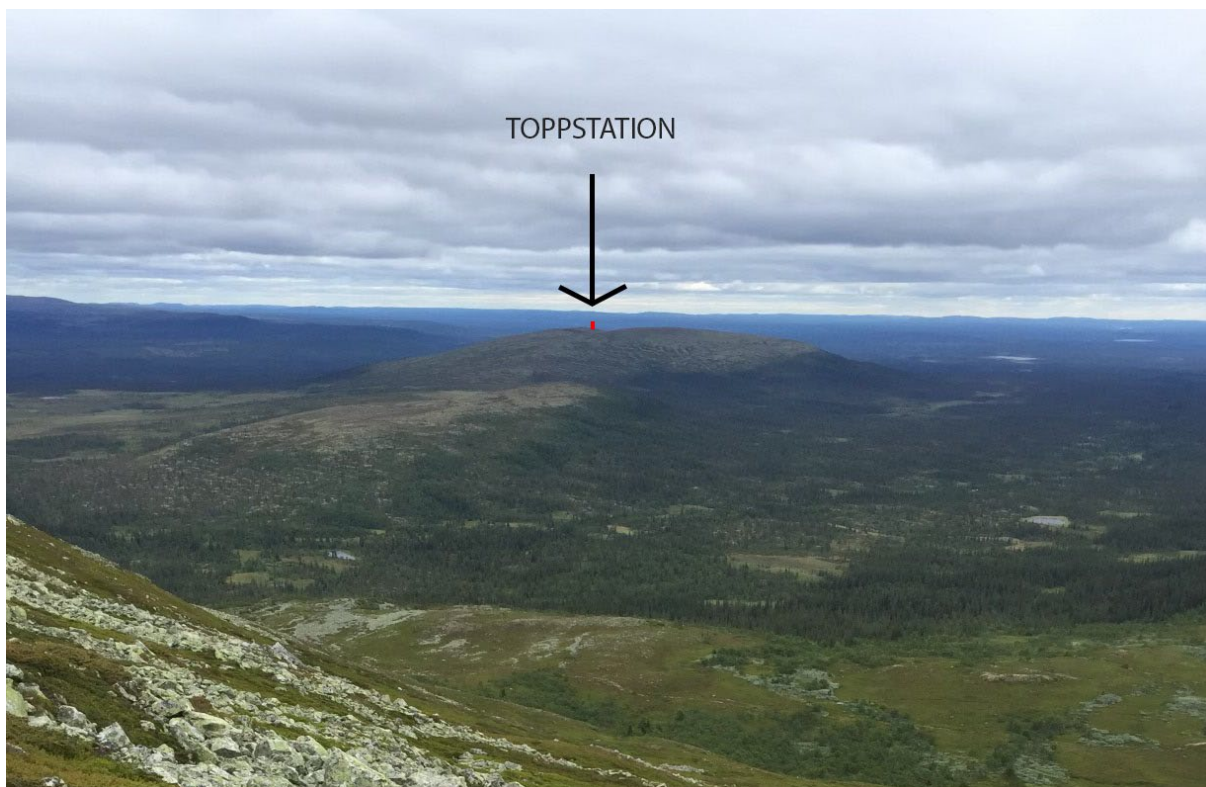
Fotopunkter för vyer har valts ut från Mulen och Lillnipen (redovisas på s. 18-20, figur 14-17) då dessa är de två mest frekventerade topparna inom landskapsrummet, varifrån planerad toppstation kommer att vara synlig. Bilder har använts både från vinter- och sommarsäsong.



Figur 13: Toppstationens synbarhet i landskapet. Bearbetning SBK Värmland AB, bakgrundskarta Lantmäteriet, 2024.



Figur 14: Fotopunkter. Bearbetning SBK Värmland AB, bakgrundskarta Lantmäteriet, 2024.



Figur 15: Toppstationens placering (fotopunkt B – figur 15), sett från sluttning söder om Lillnipen, sommar. Fotokälla Fjätersvålen AB, bearbetning SBK Värmland AB, 2024.



Figur 16: Toppstationens placering (fotopunkt A – figur 15), sett från Lillnipen, vinter. Fotokälla Fjätersvålen AB, bearbetning SBK Värmland AB, 2024.



Figur 17: Toppstationens placering (fotopunkt C – figur 15), sett från Mulen, vinter. Fotokälla Fjätersvålen AB, bearbetning SBK Värmland AB, 2024.

Som framgår av figur 15-17 ovan finns synbarheten från de mest frekventerade vandringslederna och topparna inom landskapsrummet. Dock är skalan väldigt stor, och toppstationen framträder i landskapet mest som en diffus och liten form. Ifrån alla vyer (A-C ovan) kommer också bakomvarande horisont att ge visuellt stöd för toppstationen.

Viktiga åtgärder för att minska den visuella påverkan från landskapsrummet Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen är en neutral och nedtonad kulör på toppstationen i kombination med icke-reflekterande material. (den röda kulören på figur 15-17 ovan är endast vald för att illustrera toppstationens belägenhet i terrängen och är ej avsedd att vara skalenlig)

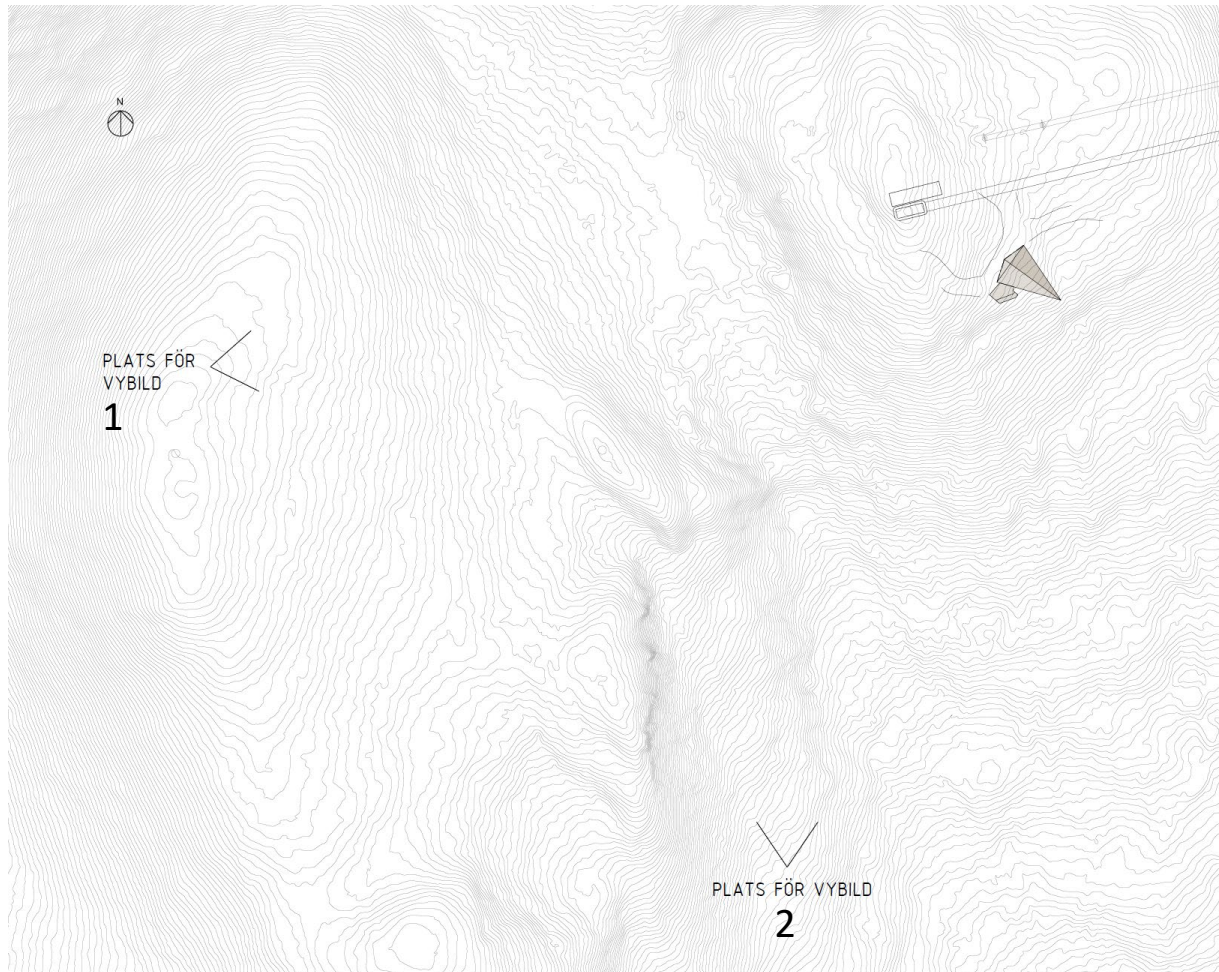
Sett till det stora landskapsrummet bedöms påverkan bli mycket liten till obefintlig.

Landskapsbild Fjätersvålen toppområde

Ifrån Fjätersvålen toppområde kommer toppstationen och toppstugan att vara både synbara och urskiljningsbara avseende material, kulörer och gestaltningen i stort. Här har betydelsen av gestaltning som mest betydelse.

Inverkan på landskapsbild och upplevelsevärden

Fotomontage har tagits fram från högsta toppen på Fjätervålen mot läget för toppstugan och toppstationen, samt för ett läge söder om toppstationen och toppstugan.



Figur 18: Karta med fotopunkt för vybilder, Murman Arkitekter, 2024.

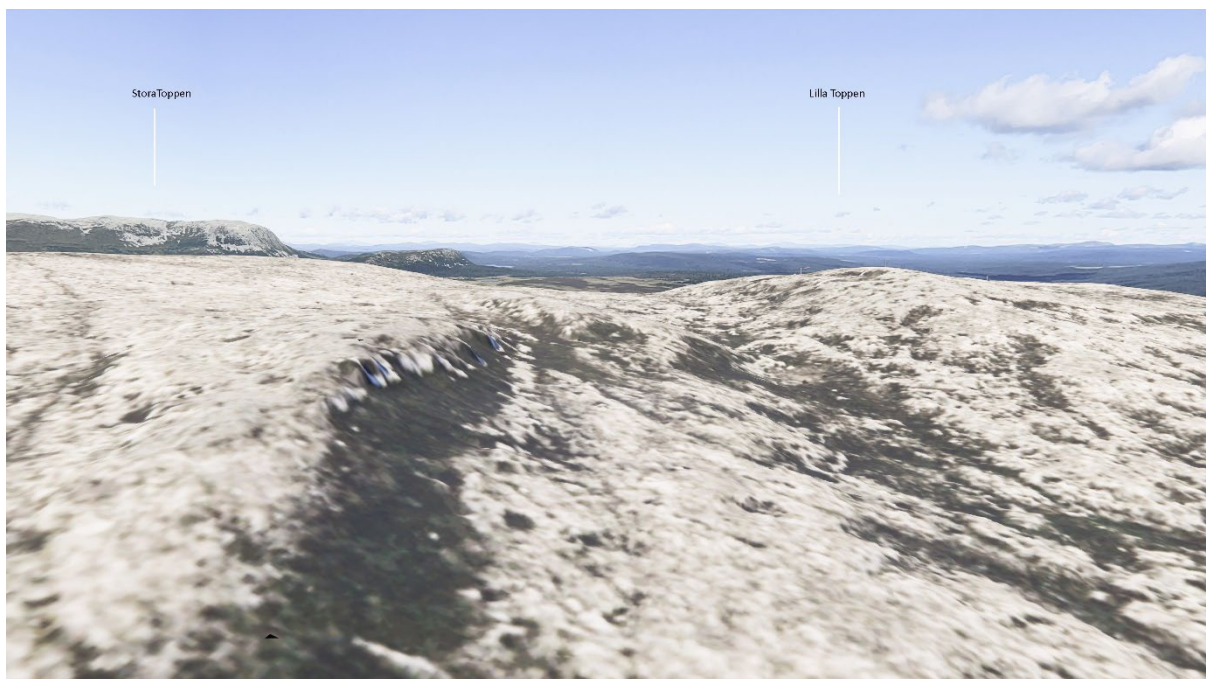
Det är först i denna skala som man de facto upplever strukturerna och volymerna samt dess skala och representation i landskapet. Dessa utblickar är dock relativt begränsade i sin omfattning, och med de föreslagna anpassningarna i placering, utformning och gestaltning så bedöms påverkan på landskapsbilden bli liten.



Figur 19: Vybild 1, nuläge. Bildkälla Fjätersvålen AB.



Figur 20: Vybild 1, från högsta toppen mot toppstationen, Murman Arkitekter, 2024. Bildkälla Fjätersvålen AB.



Figur 21: Vybild 2, nuläge. AIX Arkitekter.



Figur 22: Vybild 2, från söder mot högsta och lägsta toppen. Murman arkitekter 2024, efter bearbetning av 3d-modell från AIX Arkitekter.



Figur 23: Vybild 2, från söder mot högsta och lägsta toppen, inzoomning. Murman arkitekter 2024, efter bearbetning av 3d-modell från AIX Arkitekter.

Som framgår av figur 20, 22, 23 ovan syns toppstationen och toppstugan i landskapet inom Fjätersvåls toppområde. Konstruktionernas horisontella formspråk samt placeringen och höjdsättningen av dessa gör dock att de från de högre belägna delarna omkring högsta och lägsta toppen framträder under bakomvarande horisontlinje och därmed blir mindre framträdande i landskapet inom toppområdet. Från de lägre delarna inom toppområdet kommer både toppstugan och toppstationen att kunna avläsas med himlen som bakgrund.

Viktiga åtgärder för att minska den visuella påverkan av toppstationen från Fjätersvåls toppområde är en neutral kulör på toppstationen i kombination med icke-reflekterande material. Avseende toppstugan gör dess gestaltning, grundläggning och formspråk att den smälter väl in i landskapet både vintertid och sommartid. Grundläggning på pålar tillsammans med det horisontella formspråket ger ett intryck av att den "flyter" på lätta fötter i landskapet. Träpanel som fasadmateriell samt större glaspartier ger också ett lugnt intryck, och fönsterpartier reflekterar det omgivande landskapet vilket ytterligare förstärker ett lågmält intryck i landskapsbilden inom toppområdet.

Slutsats landskapsbild

Ifrån landskapsrummet Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen kommer toppstationen att vara synlig, främst i den norra delen av detta landskapsrum. Där de större vandringslederna går i den västra delen av landskapsrummet, och från Nipfjällets och Mulens toppar blir toppstationen som mest framträdande. Dock är avstånden och landskapsrummet väldigt stort, och toppstationen framträder i landskapet mest som en diffus och liten form. Ifrån de alla vyerna från topparna nordväst om Fjätersvålen kommer också bakomvarande horisont att ge visuellt stöd för toppstationen, vilket gör dess inslag i landskapsbilden mindre framträdande.

Fjätersvålens toppstuga kommer inte att vara synlig från landskapsrummet Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen.

Viktiga åtgärder för att minska den visuella påverkan av toppstationen från landskapsrummet Städjan – Nipfjället – Fjätersvålen är en neutral, ljusare kulör på toppstationen i kombination med icke-reflekterande material. Förslag finns framtaget och en styrning av placering och gestaltning kommer att finnas med i detaljplanen.

Inom Fjätersvålens toppområde kommer både toppstationen och toppstugan att vara synliga från olika vyer inom toppområdet. Konstruktionernas horisontella formspråk samt placeringen och höjdsättningen av dessa gör dock att de från de högre belägna delarna omkring högsta och lägsta toppen framträder under bakomvarande horisontlinje och därmed blir mindre framträdande i landskapet inom toppområdet. Från de lägre delarna inom toppområdet kommer både toppstugan och toppstationen att kunna avläsas med himlen som bakgrund.

Viktiga åtgärder för att minska den visuella påverkan av toppstationen från Fjätersvålens toppområde är en neutral, ljus kulör på toppstationen i kombination med icke-reflekterande material. Avseende toppstugan gör dess gestaltning, grundläggning och formspråk att den smälter väl in i landskapet både vintertid och sommartid. Grundläggning på pålar tillsammans med det horisontella formspråket ger ett intryck av att den ”flyter” på lätta fötter i landskapet. Träpanel som fasadmateriäl samt större glaspartier ger också ett lugnt intryck, och fönsterpartier reflekterar det omgivande landskapet vilket ytterligare förstärker ett lågmälat intryck i landskapsbilden inom toppområdet.

Toppstationen och toppstugan kommer att vara synliga från delar av landskapsrummet Fjätersvålen – Vedungsfjällen, men deras synbarhet kompenseras av skalan och avstånden från vilka de kommer att framträda, samt att området på Fjätersvålens östsluttning redan idag är påverkat av alpina anläggningar och bebyggelse, vilket gör att inga nya, påtagliga element i landskapsrummet tillförs som i någon större omfattning påverkar upplevelsen av landskapet från Vedungsfjällen.